

alter accusat id est nullus duorum est accusans. ¶ Item neuter alteri offi-
ciat. i. noceat. Item neuter neutrum accusat vel videt sensus est quod nullus
duorum videt alium a se nec seipsum videt. Item uterque alter accusat dif-
fert ab illa alter alterum accusat. Nam uterque fit duos. Alter vero
vnum notat. Item alteruter fecit. i. vnus vel alius. Item istam natu-
ram sequitur sua aduerbia ut vtriusque fit van beyden syden. Item al-
triuscuiusque contra syden. Nam alter quare vnum de duobus. Neutrolibet
nochque duobus syden nochque deer. Neutraque id est nec in ista parte nec in
illa. Eodem modo quis geniturus in quodam in diuersis tamen casibus de pluri-
bus. ut nescio quis que accusat. i. quis inter plures.

¶ Sequitur textus.

Quæstiuua pares optant reddi sibi casus

¶ Hic loquitur de interrogatiuis et ponit vnam regulam generalem et
dicit. quod interrogatiuum et suum responsium debet stare in eodem casu. Ut
Quo casu quæris sic respondere iuberis. ut cuius loci. quanti loci. Quoto
loco insides. respondetur quinto. Item littera ista patitur instantias ali-
quas. primo in dictionibus potentibus regere diuersos casus. Nam quæstio
fit in vno casu responsio in alio. ¶ Et sciendum quod dictiones istæ sunt
multiplices. Primo sunt dictiones importantes plenitudinem vel ino-
piam. ut quo liquore est vas plenum respondetur vini vel vino. ¶ Se-
cundo sunt verba præcij. Et quanti emisti respondetur tribus obu-
lis. Horarius. Quanti emptæ paruo. ¶ Tercio quando de /
monstratur essentia. Et qualis est ille equus. respondetur est miræ
pulchritudinis. ¶ Quarto sunt verba actum spaciandi importanti-
nam regunt ablatiuum vel accusatiuum. ¶ Quinto omnia verba regentia
accusatiuum vel ablatiuum temporis. ¶ Sexto in possessiuis. id est
dum fit quæstio de possessione. ut cuius hominis est hoc opus respon-
detur meum suum tuum. sed alia a possessiuis responderi debet in simi-
li casu. Item cuius generis est scamnum respondetur generis neutri
hic videtur quod responsium disconuenit in casu cum suo quæsitio
Nam cuius est genitiuus casus. neutri datiuus casus. Dicendum quod est
genitiuus casus. nam omnia nomina habentia declinationem pronomi-
nalem quondam declinantur sicut modo nomina secundæ declinati-
onis. ut neuter neutri neutro. Alius alij alio. Unus vni vno.
Item Ne quæ postponitur dictionibus casualibus per interrogatio-
nem et tunc fit responsio in nominatiuo vel genitiuo. ut Tuam ne-
domum inhabitas an alterius. respondetur alterius vel meam et non
mei. Item petrus helye. Omne verbum secundæ personæ potest compo-
ni cum ne per apocopam in compositione positam id est per depositio-
nem istius litteræ e. ut audisti constructur cum ne et dicitur audistin id
est audiisti ne. Et hoc fit etiam in pronominibus. Ut Egon. id
est ego ne. Tun pro tu ne. Ten pro te ne. ¶ Item fien pro fies ne

Item responsio est triplex. quedam est satisfaciens interrogacioni vt q̄t sunt sidera in coelo. dicitur multa. Altera est responsio satisfaciens in interroganti solum. et est vbi interrogans certificatur. sed non est debita portio accidentium. vt **P**repositioni quot accidunt. vnum. hic interrogans certificatur. Tercia responsio est satisfaciens interroganti et in interrogacioni simul et est vbi quaerens certificatur et interrogacioni fuit debita accidentia. vt quot sunt in domo. Respondetur viginthex. **C**um quis refert studere. respondetur tua vel iohannis

Relatiuum

Cum quia dum donec quoniam similesq; preibunt.

Namq; relatiui ius implicitum. tenere

Cum ait auctor dat modum construendi dictiones suspensiuas et dicit q̄debent p̄construi in oratione. Exemplum vt cum veneris ad me dabo tibi equum. Et ratio est ista quia in se habent naturam relatiui. nam sicut relatiuum includit coniunctionem. sic etiam istae dictiones includunt suspensiones. vt cum bene studueris bene tibi erit. **D**um intraueris terram quam ego daturus sum tibi cane ne accipias filiam illius filio tuo uxorem. Item q̄ scientiam repellisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi. **D**um steteris coram regib; et principib; noli te p̄meditari. **Cum** inimicu suum obuium vidit dissolutus est cor ei. Exemplum de similibus. Oēs dictiones infinite capte postq̄ licet q̄s ius q̄s est tamen si. Item iste dictio in textu posite possunt idiffere p̄reconstrui vel postconstrui. id est ab eis potest fieri inceptio orationis vel nō. vt cum veneris ad me. Item alio modo coguntur p̄ relatiuum vel p̄ aliam dictionem vt solum p̄construantur id est ab eis solum inchoetur constructio. vt **Cum** steteris ante reges et p̄sides noli te p̄meditari quid eis respondeatis.

Cūq; relatiuis de iure viam parat hor.

Precedens. decet obliquos q̄nq; p̄ire.

Cū tenet hoc rectus aut obliquus tenet illud.

Isti subueniat sua mater vel pater eius:

Cum ponit Alexander aliam doctrinam construendi et dicit sic An recedens obliqui casus apte posteriori rectum multoties p̄construit vt relatiuum habeat locum ipsius referendi. Et habet fieri siue ātcedēs ponatur in recto siue in obliquo vt isti sua mater subueniat. et debet cōstrui sic. Isti sua mater subueniat. Item ista littera intelligitur p̄ oēs obliquos. De ḡtio vt petri sui parentes minime r̄cordantur. De dñō in littera et alibi Benedicite dñō oēs angeli eius. De accō. vt patrē sequitur sua proles. **Cum** inducerent puerum iesum parētes eius. **A**irgilius. Trahit sua quēq; voluptas. **P**s. Detrahentem secrete p̄mo

Relatiuis

suo hunc sequebar. De ablatiuo vta petro sui libri non deteruntur.
 Stabat iuxta crucem iesu mater eius. ⁊ debet pstrui Juxta crucem
 iesu mater eius stabat. ¶ Nota q obliqu⁹ pconstruitur adhuc alia ra
 tione quam relatione vt in his metris. Quæstio latio siue negatio
 scilicet si sit. Obliquū vero preiungas sæpe regenti. Petr⁹ helix supad
 dit adhuc vnum alium modum secundum quem oratio nō semper ha
 bet pstrui secundum debitam pgruitatem gramaticalem. ⁊ hoc ppter
 seruandam orationis veritatem. ⁊ sic dicit primo minoris. In multis
 orōnibus videt specialiter habere ratio pstruendi quam significatio. vt
 patz per exempla sequentia. vt ab omni hominē habetur aliqd caput.
 quæ est construenda vt iacet. Ab omni homine. Nam sic falsa esset cum
 nullum particulare caput habeatur ab omni homine. Similiter ista
 Non omnis homo est albus si negatio pstruatur cū verbo vt ois hō
 non est albus. vel ad predicatum. vt omnis homo est non albus sēp
 erit falsa. pstruenda ergo erit vt iacet. Item multis modis ptingit ora
 tionem aliter pstrui q regule dicunt ppter veritatem orōnis seruandam
 Primo ratione negationis. vt aliquem hominem non video que debet
 construi sicut iacet. Si construeretur. non video aliquem hominem
 tunc esset falsa. quia valet istam nullum hominem video. Secundo
 ratione signi vniuersalis affirmatiue precedentis vt ab omni homine
 habetur aliquod caput. In ppositione est aliqua veritas. Tercio rōne
 alicuius termini includentis signum vniuersale affirmatiuum sic sp.
 vbis. vt a creatione ade semper fuit homo. q si regulariter pstrueretur
 esset falsa. quia eius ptradictoria est vera. scz nullus homo fuit semper
 vbis est corpus q etiam debet pstrui vt iacet. Quarto rōne signi ex
 clusui vt tantum deum esse deum est verum. q debet pstrui vt iacet ⁊
 est vera. ⁊ nō vt tm cadat sup vtz qz sic est falsa cum etiam plura alia
 sint vera quā deum esse. Etiam ibi. Tu solus peregrinus in hierusalē
 ⁊ hec ignoras. vt solus cadat sup hierlm aliter esset falsa. Quinto rōne
 copulatiui localis ⁊ temporalis. vt hic ⁊ zurphanie venditur vinum.
 hic ⁊ lochem venditur olus. q debet pstrui vt iacet. Sed si pstruat sic.
 vinum venditur hic ⁊ zurphanie sic est falsa. Exemplum de tempora
 li vt hodie ⁊ heri audiui missam. hodie ⁊ heri comedi panem Sexto rō
 ne appellationis vt deum trinum ⁊ vnum cognouit Aristoteles. quæ
 debet construi vt iacet. ⁊ multi alij modi inueniri possunt qui requirū
 tur. ¶ Nota q ista potest esse doctrina per modum exceptionis ab
 illa regula. Tercius hinc casus ⁊ quartus sepe sequuntur. Sed hoc
 fit ratione regule grammaticalis. videlicet talis. Quando cumqz
 sunt due regule inuicem repuanantes tunc debet medium inueniri vt
 ambe cassari debent. Sed hic vna regula cedit alteri. quia vna regu
 la est q obliquus debet sequi dictionem a qua regitur. Secunda est.
 q antecedens pccōstruit suo relatiuo. Sic patz q pma hz hic dominiū
 sed hic inueniendum est medium.

Multotiens pbum substantiuum petis extra q i

Hic auctor ponit aliam regulam ostuendi et dicit primo quod verbus substantiuum multotiens subauditur in oratione. ut Pax vobis. hic intelligitur sit. Dominus vobiscum. Bene nobis. Quid tibi cum illo. Non dubium. ridiculum supple est. reutonicen ghecks mere. Inep-
tix. reutonicen maller. fabula grande vicium et dementia. Item alia similiter verba possunt intelligi in oratione. Primo hoc verbum dico cum suis condeclinans. Tullius. Eloquentiam esse quae penis eripiat scelertis innocentem. supple dicunt. Idem. Habendas esse quas la-
xissimas amicitias habenas supple dicunt. Quid plura supple dicam. Sed quid opus est plura supple dicere. Et multa id genus id est illi generis dixit et mille huiusmodi. et potissime contingit istud fieri in al-
legando auctores per aduerbia qualitatis. tunc semper intelligitur per
hum dixit vel fecit. ut bene de hac re. Ennius. Praclare anagogoras.
De hac re cicero copiose. sed de his alias supple dicam. Iam satis de
his haecenus supple dictum est. Etiam saepe accidit quod subintelligitur
hoc verbum credis vel putas sumptum cum infinitiuo verbi substan-
tiu. ut Unde huic diuitias supple putas esse Unde huic animum sup-
ple putas esse vel credis. Et subintelligitur hoc verbum pertinet vel
attinet vel habet vel fit in comparando vnam rem alteri per excellen-
tiam. tunc subintelligitur hoc verbum habet. ut scimus petrum de quo
tibi sermo virum non illiteratum sed nihil ad paulum supple habet.
id est nulla est comparatio petri ad paulum. Secundo subaudiunt
verba in dialogis. Dialogus est sermo duorum loquentium inuicem
Exemplum. ut Cui ius Credis hoc. At illa supple respondit. Uti
quod domine. Tunc ille Quid hic stas rota die ociosi. Cui illi. Nemo
nos conducit. Hodus intelligendi verba in oratione fit in rebus
binominibus vel diuersi nominis. ut Praclarum dictum Liceronis
qui et Tullius. Etiam contingit alijs modis. vno modo subintelligi-
tur verbum ratione praecedentis aliquis. ut quid agis philosophus
an auguraris an nihil supple agis Plinius. Piscaris an venaris an
aucuparis an simul omnia. Nota exemplum. Hominem ne roma-
num tam graue loqui. Hominem ne sapientem tam vehementer ab-
errare. Unde Virgilius De ne incoepro desistere victas. intelligitur
vere ne ita est quae situe loquendo. Nota quod non semper eadem per-
manet oratio in subaudiendo verbum loco diuerso. ut Audiui te fuisse
in ciuitate ut ceteri fuisse in ciuitate. In prima
subauditur fuerunt. ut audiui te fuisse in ciuitate ut ceteri fuisse
runt. In secunda subintelligitur audierunt. At audiui te ut ceteri au-
dierunt te fuisse in ciuitate ut ceteros audiui te fuisse. Item scien-
tur de participijs et infinitiujs sic quod intelliguntur saepe in oratione ut
hoc puer audiui ex patre meo. id est ego cum essem puer audiui hoc.
Ego senex errata omnia in melius corrigam. Scipio consul subuer-
tit ciuitatem. id est tunc cum consul erat vel existens tunc consul sub-
uerit ciuitatem. Sciendum quod coniunctiones intelliguntur in ora-
tione eodem modo sicut verba iam dicta intelliguntur. Unde dicit Ju

maris figuratiue id est ad expmendum cam efficicem naturalem alienius effectus vt pigrum frigus id est qd pigros facit vel efficit. Calces veloces q: calces efficiunt eqs veloces Vinum luxuriosum id est vinu efficit luxuriosos. Sol est calidus id est facit calidos Lenta frena. id e qd efficiunt equos lentos Tempora lenta pati frena docentur equi. Quidius Supba victoria id e efficit supbos. Pigra ⁊ verecūda pfectio id e pigros ⁊ verecūdos facit. ⁊ sic de multis alijs.

E Sequitur textus

Solius est generis adiectiū variatq;

Lum numero casum velut hic venit vna soror.

Est inter fratres bonus aut de fratribus vnus

Hic auctor dat vnam doctrinam de natura adiectiui. ⁊ dicit. qd adiectiui pritiuum debet puenire cum suo substantiuo in gñe. ⁊ p se / cum disconuenire in numero ⁊ in casu. quasi diceret. Adiectiui ⁊ substantiuum semp debent puenire in tribus accñtib. sed nō est verum d adiectiuis pritiuis. Exemplum vt Vna sororum. **E**t nota q eadē sententia expmī p p gñm pritiuum. vel p accm mediāte ppōne inter. vel p abctm mediāte ppōne de. vt vnus fratrum. vnus inter frēs. vn⁹ de fratrib. Et sub de intelligūtur iste prapōnes e ex ⁊ in. vt solus ex omnib. solus omnium. vnus omnium fecit. vnus in omnib id e omnium. Tu bethleem iuda nequaqu es minima in principib iuda. i. in ter principes. vel nequaqu es minima principum. **I**tem fallit aliq b modis q adiectiui pritiuum non puenit cum substantiuo in gñe. Primo qñ gñis est nomē collectivum. vt pgilius est optimus plebis Et iste gñis erit plis numeri nisi in dictionib collectivis in qb potest eē singularis numeri. vt vnus plebis est ioānes pssimus gentium Secūdo qñ gñis est nomē heteroclitum in gñe. vt vnum epularum. vna pa saorum. vnum celoꝝ est cristallinum. alterum empireum. Et fm istum modum soluitur istud. vna dieꝝ cum dies sit heteroclitum genere vt notum est. Tercio cum gñis implicite ab alia dictione regit. vt qñ gñis est equocus. vt vna sabbatoꝝ id est vna die sabbatorum. Item sabbatum est equiudum vt prius in regimine genitiui. Quarto quando est partitiō non fm nomen vel vocem nominis. sed fm rem nominis. **U**t quantitatē aliud continuū aliud discretum. Et hoc fit quando diuisio fit in rebus irrationabilibus. **U**t domus aliud te etum. aliud fundamentum. Gregis vnum bos aliud ouis. Quin / to in conceptione implicita id est quādo in genitiuo fit conceptio generum. vt vna parentum meorum. Sexto ad expmendum discretio nem sexus. vt vna anserum. vna camelorum. vna ferarum. vna virtut /